

**Przedmiotowe Zasady Oceniania
z języka polskiego**

**szkoła podstawowa
(klasy IV–VIII)**

- | | |
|------------------------------|--|
| 1. Przedmiot: | język polski |
| 2. Nauczyciele: | Agnieszka Orłowska
Mariola Sarek
Iwona Szota |
| 3. Poziom edukacyjny: | szkoła podstawowa (klasy IV-VIII) |

I. Wymagania edukacyjne na poszczególne śródroczne / roczne oceny z języka polskiego

CELE EDUKACYJNE

1. Rozwijanie zainteresowania językiem jako składnikiem dziedzictwa kulturowego.
2. Przygotowanie do uczestnictwa w komunikacji międzyludzkiej (w roli aktywnego słuchacza, czytelnika wypowiadającego się w mowie i piśmie).
3. Przygotowanie do świadomego odbioru różnych tekstów literackich, kształcenie postawy krytycznego uczestnika zjawisk kulturalnych.
4. Pogłębienie i ukierunkowanie aktywności poznawczej i twórczej ucznia.
5. Wdrażanie do właściwego korzystania z tekstów użytkowych.
6. Motywowanie uczniów do poznawania utworów literackich.
7. Kształcenie umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji.
8. Wdrażanie do obiektywnego oceniania postaw innych ludzi, przygotowanie do samooceny i umacniania poczucia własnej wartości.
9. Kształtowanie postaw humanistycznych, motywowanie do poszukiwania w literaturze, kulturze i życiu prawdy, dobra i piękna oraz tworzenia tych wartości.
10. Pomaganie w odkrywaniu osobistych preferencji percepcyjnych i potencjału umysłowego.
11. Przygotowanie do działania w zespole i rozwiązywania problemów.

KRYTERIA OCEN

Ocena celująca

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- spełnia wszystkie wymagania na ocenę bardzo dobrą;
- wykazuje się bogatą znajomością różnych tekstów kultury;
- wykorzystując swoją wiedzę, w oryginalny sposób rozwiązuje problemy;
- korzysta z wielu sposobów pracy;
- potrafi kojarzyć i łączyć wiadomości z różnych dziedzin życia;
- prezentuje własną interpretację głosową czytanego tekstu;
- wypowiada się płynnie i poprawnie na różne tematy;
- uzasadnia własną interpretację tekstu;
- rozwiązuje problemy w sposób twórczy;
- samodzielnie rozwija uzdolnienia;
- osiąga sukcesy w konkursach polonistycznych na szczeblu miejskim i wojewódzkim.

Ocena bardzo dobra

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony programem nauczania;
- zauważa różnice w sposobie przekazu między literaturą, radiem i telewizją;
- wyraża własny stosunek do wypowiedzi innych;
- swobodnie analizuje przeczytany tekst;
- dostrzega ukryty sens utworu;

- z łatwością wyszukuje potrzebne informacje;
- wskazuje cechy rodzajowe i gatunkowe utworu;
- dostrzega analogie z innymi tekstami literackimi;
- wskazuje i określa funkcje środków stylistycznych;
- odczytuje myśl podmiotu lirycznego;
- podejmuje rolę lidera grupy;
- posługuje się poświadczonymi formami wypowiedzi;
- wykorzystuje wiedzę o języku w tworzeniu własnych tekstów;
- formułuje własne opinie i sądy;
- samodzielnie rozwiązuje zadania i problemy w sposób twórczy w sytuacjach trudnych i nietypowych;
- potrafi efektywnie zaplanować pracę w zespole, umiejętnie podejmować decyzje, interpretować wyniki, odnajdywać i porządkować informacje, zastosować umiejętności w różnych sytuacjach.

Ocena dobra

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował materiał programowy;
- rozwiązuje typowe zadania z elementami problemowymi;
- wyodrębnia podstawowe elementy utworu poetyckiego;
- popiera swoją wypowiedź cytataми;
- pracując w grupie, podejmuje próby samodzielnego rozwiązywania problemów;
- opracowuje temat w sposób wyczerpujący;
- chętnie zabiera głos na każdy temat;
- potrafi zredagować pracę stylistyczną charakteryzującą się spójną kompozycją;
- posiada bogaty zasób słownictwa;
- trafnie argumentuje własne zdanie;
- poprawnie wyjaśnia hasła z encyklopedii i słowników;
- rzetelnie wykonuje powierzone mu zadania;
- płynnie, z poprawną artykulacją, dykcją i intonacją recytuje dłuższy utwór poetycki lub fragment prozy;
- potrafi współpracować w grupie zarówno jako lider, jak i partner, wyciągać wnioski, różnicować ważność informacji, wybrać własny sposób zdobywania wiedzy.

Ocena dostateczna

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- opanował podstawowe treści programowe w zakresie umożliwiającym osiągnięcie postępów w dalszej nauce języka polskiego;
- samodzielnie wykonuje powierzone mu proste zadania teoretyczne i praktyczne;
- zna cechy form wypowiedzi przewidzianych w podstawie programowej;
- porządkuje wydarzenia w układzie chronologicznym;
- wskazuje elementy świata przedstawionego w utworze;
- buduje logiczną, spójną wypowiedź kilkuzdaniową;
- próbuje argumentować własny punkt widzenia;
- potrafi omówić budowę wiersza;

- uczestniczy w dyskusji;
- potrafi wypowiedzieć się na temat tekstu literackiego;
- potrafi w ograniczonym stopniu wykorzystywać w praktyce posiadane wiadomości;
- współpracuje w grupie, potrafi wyjaśnić niektóre wyniki pracy oraz logicznie je uporządkować.

Ocena dopuszczająca

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- posiada braki w zakresie podstawowych treści programowych, ale zrealizował wymagania konieczne, dające mu wiedzę i umiejętności niezbędne do dalszego kształcenia;
- rozwiązuje proste zadania teoretyczne i praktyczne przy pomocy nauczyciela;
- odróżnia poezję od prozy;
- rozumie podstawowe zagadnienia wyrażone w sposób prosty i jednoznaczny;
- potrafi słuchać dyskusji;
- współpracuje w grupie;
- recytuje fragment prozy lub krótki utwór poetycki;
- redaguje kilkuzdaniowe wypowiedzi na tematy związane ze szkołą, domem, środowiskiem, treścią omawianego tekstu.

Ocena niedostateczna

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- posiada duże braki w wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiające mu dalsze zdobywanie wiedzy;
- jest daleki od spełnienia wymagań stawianych przez podstawę programową;
- nie potrafi rozwiązać zadań o elementarnym stopniu trudności nawet przy pomocy nauczyciela;
- jest notorycznie nieprzygotowany do lekcji;
- ma lekceważący stosunek do przedmiotu;
- nie chce korzystać z pomocy nauczyciela, kolegów;
- nie wykazuje żadnych postępów w nauce.

II. Sposoby sprawdzania i kryteria oceniania osiągnięć edukacyjnych uczniów wraz z wagami ocen za poszczególne formy aktywności

1. Oceny bieżące wyrażone stopniem w skali od 1 do 6 będą wystawiane za następujące formy sprawdzania wiadomości i umiejętności:

Praca klasowa – praca pisemna, trwająca 90 minut, przeprowadzana po omówieniu zakresu tematycznego z danego działu, lektury, itp. Sprawdza wiedzę, umiejętności oraz stopień opanowania poznanych form wypowiedzi pisemnych.

Prace klasowe / wypracowania klasowe zapowiedziane są z tygodniowym wyprzedzeniem wraz z informacją o zakresie, celu, formie i kryteriach oceny.

Prace klasowe są oceniane według systemu punktowego.

Uczniowie nieobecni na pracy klasowej piszą ją po przyjściu do szkoły, w terminie ustalonym przez nauczyciela, nie później jednak niż w ciągu dwóch tygodni.

Prace klasowe sprawdzane są w ciągu dwóch tygodni.

Przewidywane są dwie prace klasowe w ciągu okresu.

Uczeń ma prawo do poprawy pracy klasowej, jeśli otrzymał z niej ocenę niedostateczną, lub dopuszczającą.

Poprawa odbywa się w ciągu dwóch tygodni od rozdania prac. Poprawa może nastąpić tylko raz.

Sprawdziany wiadomości – obowiązkowe prace pisemne, przeprowadzane po omówieniu określonej partii materiału, np. jednego działu z gramatyki języka polskiego.

Sprawdziany zapowiedziane są z tygodniowym wyprzedzeniem wraz z informacją o zakresie, celu, formie i kryteriach oceny.

Sprawdziany są oceniane według systemu punktowego.

Uczniowie nieobecni na sprawdzianie piszą go po przyjściu do szkoły, w terminie ustalonym przez nauczyciela, nie później jednak niż w ciągu dwóch tygodni.

Prace są sprawdzane w ciągu dwóch tygodni.

Uczeń ma prawo do poprawy sprawdzianu, jeśli otrzymał z niego ocenę niedostateczną, lub dopuszczającą.

Poprawa odbywa się w ciągu dwóch tygodni od rozdania prac i może nastąpić tylko raz.

Testy czytania ze zrozumieniem – prace pisemne trwające 45 minut, sprawdzające umiejętność czytania ze zrozumieniem na poziomie znaczeń, struktury oraz komunikacji.

Zgodnie z założeniami w szkole podstawowej przewidywane są dwa testy czytania ze zrozumieniem w ciągu roku szkolnego.

Testy są sprawdzane, omówione i oddane uczniom w ciągu dwóch tygodni.

Nie podlegają one poprawie.

Testy kompetencji – prace pisemne, trwające 90 minut, które korespondują z ideą sprawdzianu kończącego szkołę podstawową lub egzaminu gimnazjalnego, ich bazą jest materiał zrealizowany podczas zajęć przedmiotowych.

Zgodnie z założeniami w szkole podstawowej przewidywany jest jeden test kompetencji w okresie roku szkolnego.

Testy kompetencji zostaną sprawdzone, omówione i oddane uczniom w ciągu 2 tygodni.

Nie podlegają one poprawie.

Projekt edukacyjny – zespołowe, planowe działanie uczniów, mające na celu rozwiązanie konkretnego problemu z zastosowaniem różnorodnych metod. Nauczyciel będący opiekunem projektu może dokonać oceny ucznia, który podjął się tego działania.

Dyktanda – przeprowadzane po wprowadzeniu i utrwaleniu określonych zasad ortograficznych i interpunkcyjnych. Każde dyktando sprawdza stopień opanowania zasad ortograficznych.

Uczniowie nieobecni na dyktandzie piszą je w terminie ustalonym przez nauczyciela.

*Przewidywane są dwa dyktanda w okresie kształcenia.
Dyktanda sprawdzane są w ciągu jednego tygodnia.*

Kartkówki – krótkie sprawdziany obejmujące materiał opracowany na trzech ostatnich jednostkach tematycznych (C) lub ostatniej lekcji (D).

Kartkówki trwają nie dłużej niż 30 minut. Sprawdziany typu C są zapowiadane z przynajmniej jednodniowym wyprzedzeniem, natomiast sprawdziany typu D nie muszą być zapowiadane. Ich sprawdzenie następuje w ciągu jednego tygodnia.

Możliwa jest poprawa kartkówki, jeśli uczeń uzyskał ocenę niedostateczną lub dopuszczającą.

Praca domowa – praca pisemna lub ustna zadana do samodzielnego wykonania w domu. Wyróżnia się dwa rodzaje prac domowych:

- a) **prace domowe krótkoterminowe** – obejmujące niewielką ilość materiału.
- b) **prace domowe długoterminowe** – prace pisemne (m.in. opis, opowiadanie, charakterystyka, rozprawka) zapowiadane z tygodniowym wyprzedzeniem. Niewykonanie pracy domowej długoterminowej skutkuje otrzymaniem oceny niedostatecznej.

Odpowiedzi ustne – to udział i przygotowanie ucznia do zajęć oraz spójna odpowiedź na pytania nauczyciela.

Zasady oceniania odpowiedzi ustnych:

- *ocenając odpowiedź ustną ucznia, uwzględnia się poziom merytoryczny wypowiedzi, umiejętność przekazania wiedzy, sprawność wypowiadania się, styl prezentacji, umiejętność rozwiązywania problemów, uzasadniania, argumentowania, kreatywność, gotowość do stosowania wiedzy z innych przedmiotów na języku polskim,*
- *kryteria wymagań na poszczególne stopnie mogą być dostosowane przez nauczyciela do możliwości edukacyjnych ucznia oraz uwzględniać specyfikę danej wypowiedzi,*
- *wady wymowy ucznia nie mogą wpływać na ostateczną ocenę jego wypowiedzi.*

Aktywność na lekcji – ocena za pracę na lekcji.

Pod pojęciem aktywności rozumie się:

- *częste zgłaszanie i udzielanie prawidłowych odpowiedzi na lekcji,*
- *wykonywanie dodatkowych zadań, pomocy naukowych.*

Nadobowiązkowe formy aktywności ucznia to np.: dodatkowe prace pisemne, publikacje na stronie internetowej szkoły, systematyczność i odpowiedzialność, zaangażowanie w pracę.

Recytacje i inscenizacje - ocenianie recytacji i inscenizacji odbywać się będzie na dwóch poziomach: podstawowym i ponadpodstawowym.

Uczeń osiągnął poziom wymagań podstawowych, jeśli wygłasza z pamięci wiersze i fragmenty prozy, mówi poprawnie, właściwie artykułuje głoski w czasie recytacji, potrafi przygotować inscenizację krótkiego utworu literackiego.

Na poziomie podstawowym ocenienie recytacji i inscenizacji stopniem dopuszczającym lub dostatecznym będzie zależało od jakości spełnionych na ten poziom warunków.

Uczeń osiągnął poziom wymagań ponadpodstawowych, jeżeli – po spełnieniu wymagań podstawowych – dodatkowo: dba o estetykę wypowiedzi, mówi wyraźnie, z zaznaczeniem akcentów logicznych i uczuciowych, recytuje utwory poetyckie ze zrozumieniem, umie przedstawić metodą dramy scenki z życia i lektur, samodzielnie przygotowuje się do recytacji utworu poetyckiego bądź do inscenizacji, redaguje zaproszenie na inscenizację, projektuje i wykonuje wraz z kolegami scenografię oraz kostiumy.

Prace pisemne (twórcze) – badają umiejętność redagowania różnych form wypowiedzi pisemnych.

W pracy twórczej ocenie podlega:

- zrozumienie tematu;
- znajomość opisywanych zagadnień;
- sposób prezentacji;
- znajomość danej formy wypowiedzi;
- poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna;
- konstrukcja pracy i jej forma graficzna.

2. Wagi ocen za poszczególne formy aktywności:

lp.	narzędzie	waga
1.	sprawdziany pisemne:	
	praca klasowa / wypracowanie klasowe	5
	sprawdziany wiadomości	5
	czytanie ze zrozumieniem	5
	test kompetencji	5
2.	kartkówki	3
3.	odpowiedzi ustne	3
4.	dyktando	4
5.	zadania domowe	2
6.	wypracowania domowe	3
7.	recytacje, inscenizacje	3
9.	projekt edukacyjny, sukces w konkursie	5

10.	aktywność	3
11.	inne (np. referaty, prace literacko-plastyczne, prezentacje multimedialne)	4

3. Kryteria oceniania

Kryteria oceny dyktand:

1 błąd I stopnia – pisownia wyrazów z „u”, „ó”, „rz”, „ż”, „ch”, „h”, wielką i małą literą

1 błąd I stopnia = 2 błędy II stopnia

1 błąd I stopnia = 3 błędy interpunkcyjne

liczba błędów

ocena

0	celujący
1	bardzo dobry
2	dobry
3–4	dostateczny
5–6	dopuszczający
7 i powyżej	niedostateczny

Kryteria oceny poprawy dyktanda:

1 błąd I stopnia – pisownia wyrazów z „u”, „ó”, „rz”, „ż”, „ch”, „h”, wielką i małą literą

1 błąd I stopnia = 2 błędy II stopnia

1 błąd I stopnia = 3 błędy interpunkcyjne

liczba błędów

ocena

0	bardzo dobry
1	dobry
2–3	dostateczny
4–5	dopuszczający
6 i powyżej	niedostateczny

Przeliczenie procentowe ilości punktów na oceny:

poniżej 30% poprawnych odpowiedzi – ndst

30 – 35% poprawnych odpowiedzi – dop–

36 – 42% poprawnych odpowiedzi – dop

43 – 49% poprawnych odpowiedzi – dop+

50 – 55% poprawnych odpowiedzi – dst–

56 – 62% poprawnych odpowiedzi – dst

63 – 69% poprawnych odpowiedzi – dst+

70 –75% poprawnych odpowiedzi – db–
76 –82% poprawnych odpowiedzi – db
83 –88% poprawnych odpowiedzi – db+
89 –91% poprawnych odpowiedzi – bdb–
92 –95% poprawnych odpowiedzi – bdb
96 –97% poprawnych odpowiedzi – bdb+
98 –100% poprawnych odpowiedzi – cel

Ocena okresowa / roczna

O ocenie okresowej / rocznej decyduje średnia ważona ocen otrzymanych w ciągu całego okresu kształcenia zgodnie z poniższymi wskazaniem:

ŚREDNIA WAŻONA (S)

$1 \leq S < 1,6$	- ndst
$1,6 \leq S < 2,6$	- dop
$2,6 \leq S < 3,6$	- dst
$3,6 \leq S < 4,6$	- db
$4,6 \leq S < 5,3$	- bdb
$5,3 \leq S \leq 6$	- cel

III. Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych

1. Nauczyciele informują uczniów i rodziców:
 - zagrożeniu oceną niedostateczną na miesiąc przed posiedzeniem klasyfikacyjnej Rady Nauczycieli;
 - przewidywanych pozostałych ocenach z przedmiotów na dwa tygodnie przed posiedzeniem rady klasyfikacyjnej;
2. W wyjątkowych sytuacjach, jeżeli na miesiąc przed klasyfikacyjnym posiedzeniem Rady Nauczycieli uczeń nie był zagrożony oceną niedostateczną lub nieklasyfikowaniem, ale w ciągu ostatniego miesiąca przed radą klasyfikacyjną w naganny sposób przestał realizować wymagania edukacyjne, nauczyciel może wystawić temu uczniowi ocenę niedostateczną lub nie klasyfikować go na zakończenie okresu. O fakcie tym Szkoła niezwłocznie informuje rodziców.

Za wyjątkowe sytuacje przyjmuje się unikanie obowiązków szkolnych lub nieobecność na zajęciach danego przedmiotu. Jeżeli w wyniku klasyfikacji rocznej stwierdzono, że poziom osiągnięć edukacyjnych ucznia uniemożliwi lub utrudni kontynuowanie nauki

w klasie programowo wyższej Dyrektor ma prawo rozwiązać umowę na kształcenie danego ucznia.

3. Uczeń ma prawo wystąpić z prośbą o poprawę oceny na wyższą niż przewidywana.

4. Podwyższenie oceny może nastąpić o jeden stopień w stosunku do przewidywanej (nie dotyczy podwyższenia na ocenę celującą).

5. Procedury:

- Uczeń lub jego rodzice przedstawiają nauczycielowi danego przedmiotu umotywowany pisemny wniosek o przeprowadzenie stosownego sprawdzianu.
- Wnioski należy składać w terminie dwóch dni roboczych od daty uzyskania informacji o przewidywanej ocenie.
- Termin sprawdzianu wyznacza nauczyciel przedmiotu po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku.
- Wszyscy uczniowie zainteresowani poprawą oceny z przedmiotu na ocenę wyższą piszą w tym samym czasie odpowiedni sprawdzian.
- Sprawdzian obejmuje materiał dotyczący wymagań programowych na daną ocenę.
- Warunkiem otrzymania wyższej oceny rocznej jest uzyskanie ze sprawdzianu co najmniej 90% punktów.

6. Warunki:

Wniosek o zmianę oceny na wyższą niż przewidywana zostanie pozytywnie rozpatrzony, jeżeli uczeń:

- systematycznie uczęszczał na zajęcia edukacyjne (brak nieusprawiedliwionych nieobecności);
- zaliczył w określonym terminie sprawdziany, prace klasowe, na których był nieobecny z przyczyn usprawiedliwionych;
- podejmował próby poprawy ocen, wskutek czego podwyższył stopnie, które były niższe niż oczekiwane;
- poprawił oceny, ze wskazanych przez nauczyciela, sprawdzianów, prac klasowych lub wykonał inne zlecone przez nauczyciela ćwiczenia na ocenę wyższą niż przewidywana;
- systematycznie przygotowywał się do lekcji oraz aktywnie uczestniczył w zajęciach w ciągu roku szkolnego;
- uzyskał oceny wyższe niż proponowana w ostatnim miesiącu nauki;
- uzyskane przez ucznia oceny częściowe wskazują na możliwość opanowania materiału na wyższą ocenę;
- wykazywał pozytywny, a nie lekceważący stosunek do przedmiotu i nauczyciela.

IV. Postanowienia końcowe

1. Uczeń :

- ma prawo dwa razy w okresie roku szkolnego być nieprzygotowanym do zajęć; nieprzygotowanie należy zgłosić zaraz po wejściu nauczyciela do sali;
- ma prawo być nieprzygotowanym do lekcji po dłuższej nieobecności w szkole, jednak zgłasza to nauczycielowi i z nim ustala termin karencji;
- ma prawo prosić nauczyciela o powtarzanie informacji niezrozumiałych, trudnych;
- ma obowiązek uzupełnić braki, jakie wynikły z powodu dłuższej nieobecności (zarówno braki w zeszycie przedmiotowym, jak i zaległe sprawdziany, testy);
- może poprawiać się z oceny niższej na wyższą; poprawa oceny musi nastąpić w ciągu jednego tygodnia od daty sprawdzianu i dotyczy prac klasowych i sprawdzianów;
- zawsze jest przygotowany z trzech ostatnich tematów (ustalenie nie obejmuje lekcji powtórzeniowych);
- nie może zgłosić braku pracy domowej długoterminowej (w formie nieprzygotowania do lekcji), jeśli była ona zapowiedziana z tygodniowym wyprzedzeniem;
- zna zasady prowadzenia zeszytu do języka polskiego (podane na lekcji organizacyjnej).

2. W danym okresie roku szkolnego mogą odbyć się dwie prace klasowe (A), test czytania ze zrozumieniem (A), test kompetencji (A), nie więcej niż cztery sprawdziany (A, B) oraz w celach kontrolnych dowolna ilość kartkówek (C, D).

3. Wszystkie prace klasowe sprawdzane są według znanych uczniowi kryteriów i modeli oceniania. Poprawiona ocena zostaje wpisana obok pierwotnie wstawionej.

4. Każdego ucznia obowiązują najwyżej dwa terminy oddawania pisemnych dłuższych prac domowych (wypracowań) do sprawdzenia. Nieoddanie pracy w drugim terminie równoznaczne jest z otrzymaniem z tej pracy oceny niedostatecznej.

5. Prace klasowe / wypracowania klasowe i sprawdziany wiadomości są obowiązkowe. Jeżeli z przyczyn losowych uczeń nie może napisać ich z całą klasą, to powinien zaliczyć je w terminie jednego tygodnia od daty pisania sprawdzianu lub w przypadku nieobecności z powodu choroby - w terminie dwóch tygodni od powrotu do szkoły.

6. Braki w zeszycie uczeń powinien uzupełnić w następujących terminach: maksymalnie w ciągu dwóch tygodni w przypadku choroby, w ciągu dwóch dni w innych przypadkach.

7. Rodzic ma możliwość kontrolowania na bieżąco ocen ucznia drogą elektroniczną.

8. Uczeń, który opuści 50% lekcji, może nie być klasyfikowany z przedmiotu.